

GRATIEN is de Franse variant van GRATIANUS

door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Afgeleid van het Latijnse woord 'gratia' = 'bevalligheid', 'bekoorlijkheid'; 'ook 'gunst', 'gunstbewijs'; in de wereld van de christenen: 'goddelijke gunst', 'genade'.

'Grat(ian)us' is het bijvoeglijk naamwoord; dus 'bevallig', 'bekoorlijk'; ook 'begunstigd', 'tot dankbaarheid stemmend', 'aangenaam'; 'dankbaar'; in de christelijke wereld 'begenadigd'.

*

Gratianus van Amiens (ook van Chartres, van Picardië of van St-Gratien), Frankrijk; herder & martelaar; † ca 303; feest 23 oktober.

Hij was een eenvoudige schaapherder in de streek rond Amiens. Hij was een van de eerste christenen in dit gebied. Dagelijks bezocht hij het naburige kerkje of kapelletje; dan stak hij zijn herdersstaf in de grond en liet de schapen aan de waakhond over zonder dat hij daar ooit nadeel van ondervond.

Het was ook de tijd van de gevreesde Rictiovarus, de stadhouder die namens keizer Diocletianus (284-305) christenen opspoorde. Het duurde niet lang of hij hoorde van de vrome herder. Hij liet hem arresteren en zich aan hem voorgeleiden. Toen de man weigerde zijn geloofsovertuiging op te geven, werd hij uiteindelijk onthoofd. Dat moet gebeurd zijn op de plek waar thans het naar hem genoemde plaatsje ligt: Saint-Gratien, even ten noordoosten van Amiens.

De legende vertelt dat vanaf dat moment uit zijn in de grond gestoken staf een notenboom groeide die elk seizoen opnieuw vruchten gaf.

*

Gatianus (ook Gratianus) van Tours, Frankrijk; 1^e bisschop; † begin 4^e eeuw.

Feest 18 december.

Bij Gregorius van Tours († 594; feest 17 november) lezen wij: *'In de tijd van keizer Decius (249-251) werden zeven mannen, die zojuist tot bisschop waren gewijd, naar de Galliërs gezonden. Zo horen we in de geschiedenis van de heilige martelaar Saturninus (+ ca 257; feest 29 november), waar we het volgende lezen: 'Zorgvuldig is bewaard gebleven hoe de stad Toulouse ten tijde van de consuls Decius en Gratus Sint Saturninus ontving als haar eerste en grootste priester.' De zeven bisschoppen werden gezonden naar de volgende zetels: bisschop Gatianus (+ 310; feest 18 december) naar de inwoners van Tours; bisschop Trofimius (+ ca 280; feest 9 december) naar de inwoners van Arles; bisschop Paulus (+ ca 250; feest 22 maart) naar Narbonne; bisschop Saturninus naar Toulouse; bisschop Dionysius naar de inwoners van Parijs; bisschop Stremonius (ook Austremonius; + ca 250; feest 1 november) naar de inwoners van Clermont-Ferrant en Martialis (+ ca 250; feest 30 juni) werd bisschop van Limoges. Van hen onderging Sint Dionysius, bisschop van Parijs, meerdere folteringen omwille van Christus' naam; hij werd om het leven gebracht door het zwaard.'*

Volgens de overlevering was hij dus een van de gezellen van Sint Dionysius. Hij preekte het evangelie in de buurt van Tours waar hij de eerste bisschop werd. Hij wist velen tot Christus te brengen. Om te ontkomen aan de vervolgingen, hield hij samenkomsten in een door hem zelf uitgegraven onderaards verblijf, ergens in de dichte bossen aan de Loire. Hier ligt de oorsprong van het christelijk geloof van Tours; het zou ook de bakermat vormen van de latere abdij Marmoutiers. Volgens zeggen zou hij zo'n vijftig jaar zijn bisschopsambt hebben uitgeoefend.

Dat wordt onderstreept door hagiografen. Zij wijzen erop dat de plaatselijke bevolking destijds harde koppen had, en dat de subtiele waarheid van het evangelie er maar moeizaam ingang vond. Een grote hulp daarbij was Gatianus' engelachtige levenswijze, en de wonderen die hij verrichtte. *'De heiligheid van zijn gedrag, zijn Spartaanse levenswijze, zijn vasten, nachtwaken, onophoudelijk gebed, zijn belangeloosheid en uitzonderlijke goedheid, de wijsheid die hij aan de dag legde bij alwat hij ondernam, het geduld waarmee hij bedreigingen, agressie, beschimpingen en scheldpartijen verdroeg, zijn intense bescheidenheid: het waren allemaal deugden die tot op dat moment volkomen onbekend waren bij die mensen.'* Van lieverlee begonnen zij te onderkennen dat er met deze man iets heel bijzonders aan de hand was. Zo wist hij op de lange duur hun hart te winnen.

Rond zijn graf gebeurden vele wonderen. Zijn beroemde latere opvolger Martinus (Sint Maarten: † 397; feest 11 november) ging er herhaaldelijk heen om te bidden. Hij bouwde een kathedraal en wijdde hem toe aan zijn illustere voorganger Saint-Gatien. Gatianus' relieken gingen verloren bij de troebelen met de Reformatie in 1562.